

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindezen nap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes száma ára 4 kor.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben naznoz nordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékire postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, augusztus 26.

Az egyházpolitikai törvények revíziója.

Mikor Nero császár Rómát felgyújtatta, hogy a tett gyanuját magától elhárítsa, a nagy zürzavarban, miközben a lángok a világ központjának évszázados épületeit megemésztették, pokoli cynizmussal ráfogta a keresztényekre a gyújtogatást.

Egészen úgy tettek a radikális egyházpolitikai törvények erőszakos keresztülhajszóói is. Feldúlták durva kezekkel hazánk társadalmi békéjét és most a néppárt nyakába akarják sózni a dolog odiumát. Pedig szegény néppárt még a világon sem volt, mikor már a februári rendelet és a felsőbb helyről megrendelt mesterséges bizalmi szavazások által a Kárpátoktól az Adriáig lángokban állott az ország. A kedélyek mai izgatottságát tehát, melylyel a kibontakozás végső módzatait keresik, a néppártnak tudni be, véleményünk szerint »filius ante patrem.«

Nem a néppárt az oka a jelenlegi társadalmi anarchiánknak, hiszen ez annak a logikai elvnek: »actio parit reactionem« csak természetes következménye: hanem az, hogy ezek a reformok sohasem képezték a nemzetnek igazi akaratát.

A következmények igazolták Nagyváradnak a bibornokát, a ki ezeknek a törvényeknek a szőnyegre hozatalakor kimondotta a főrendek házában, »hogy fallácia az, hogy ezeket a törvényeket a nemzet kívánja«; és ezek a következmények fogják megbuktatni az »új rendet«, nem pedig a néppárt; mert ezek a törvények előbb tarthatatlanokká lesznek, mintsem a néppárt egy kormányképes

párttá kinőhetné magát. — Az idétlen szülött vagy halva jön a világra, vagy rövid életű!

A radikális egyházpolitikai törvényeknek még csak október elsején lesz egy éves évfordulójuk és már is olyan következményeik vannak, hogy nagy szolgálatot tenne a mi ügyünknek az, a ki arra vállalkoznék, hogy az elejtett nyilatkozatokból, hivatalos, fél-, negyedhivatalos és nem hivatalos feljajdulásokat összegyűjtve, ezeket megírja.

Mi csak egynehányra akarunk rámutatni! S ezek között első a nem sejtett nagy foku demoralizáció. A törvényforszírozói arra számítottak, hogy ezeket a reformokat csak a felsőbb tizezrek fogják igénybe venni, s a népet egészen kihagyták a számításból. És mit látunk? Azt, hogy a köznép ezrével rohan az egyházadó terhe alól a felekezetiességbe, hogy házasságát egyházilag nem áldatja meg és gyermekeit pogánynak hagyja.

Néhány héttel ezelőtt olvastuk a B.-Csabán megjelenő »Evangélikus Egyházi Szemlé«-ben, hogy »H.-M.-Vásárhelyen a ref. egyházban nemcsak, hogy sokan mellőzik házasság kötésénél az egyházi áldást, hanem keresztelni sem viszik gyermekeiket, dacára annak, hogy a lelkészek a stóláról is lemondtak.«

Aradon április 26-án, tehát egy napon, 29-en jelentették be az Arad városi polgármesternek, mint polgári anyakönyvi hatósági főnöknek, hogy a hely. val. egyház kebeléből kilépnek és felekezetiessé lesznek.

Kulpinban (Bács-Bodrogvármegye) a múlt hetekben egyszerre száz főből álló tiszta kath. népcsoport jelentette be az állami anyakönyvvezetőnek, hogy eddigi

vallásából kilép és a fenállók egyikéhez sem csatlakozik.

Makón hiteles statisztikai adatok szerint eddig, tizenegy hónap lefolyása alatt, 375-en lettek felekezetiessé.

Bánó József a hat szabad kir. város evangélikus esperességének gyűlésén a jelenlegi állapotok megvilágítására ezeket mondotta:

»Ösmerek nagy alföldi protestáns (evangélikus református) egyházat, *hól százakra megy 1895. okt. elseje óta a házassulók száma, kik közül egyetlen egy sem ment papjához*; ennél fogva én ezen törvényeket nemcsak az országra tartom vészhozóknak, de különösen protestáns egyházunk valóságos romlásának.«

Hova fogja ez a nagy foku vallástalanság vinni mielőbb nemzetünket? Oda, a mit egy jeles német államférfiú látnokilag eleve megmondott: hogy »azok az országok, a melyeket ezekkel a reformokkal boldogítanak(?), egy század alatt mind modern pogányokká, szocialisták, anarchisták- és nihilistákká lesznek.«

De ez a nagyfoku demoralizáció nem egyedül álló következménye az »új rendnek«. Vetekedik ezzel s nem kevésbé sieteti hatását a másik: *a nagy strapa, a sok bosszuság, a minék a haza népe minden ok nélkül ki lett szolgáltatva*. Csak a napokban olvastunk erre éppen megyénkbeli egy eklatans példát. Nagylétán történt, hogy egy szegény iparost a székellyhídi szolgabíró hat korona pénzbírságra ítelt, mivel gyermekének születését az anyakönyvvezető hanyagsága miatt, a ki egész héten feléje se ment hivatalának, nem tudta bejelenteni

Ez csak egy a sok eset közül! Hiszen arra is tudunk már példát, hogy a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A körtefa regéje.

Irta: FÉVAL PÁL.

Franziából fordította: Manasszé.

I.

A faluvégen volt egy terebélyes körtefa; tavasszal mintha valami roppant virágcsokor lett volna. Az utca másik oldalán állott kastélyszerű kőkapujával a majoros háza. A majoros leányát Perrine-nek hívták.

Jegyesek voltunk.

II.

Tizenhat éves volt. S mily rózsásak arczai! Eppen mint a körtefa hamvas virága. Ott, a körtefa alatt kérdeztem tőle: Perrine, édes Perrinem! mikor lesz a lakadalom?

III.

Oly mosolygó volt rajta minden: a szellővel játszadozó haja, termete, picziny faczipókbe dugott mezelen lábacskái, kacsói, melyek lehúzták az ágat, hogy beszívhasa a galagonyavirág édes illatát, tiszta homloka és ragyogó gyöngyösfoga ott a picziny ajkak között.

Ah, úgy szerettem őt! — Aratáskor, felelte, ha a császár nem visz el katonának.

IV.

Mikor megkezdődött a toborzás, szentelt gyergyát égettem, mert még a gondolat is, hogy válnom kell tőle, összefacsarta szívemet.

Áldott légy Mária! . . a legnagyasabb számot húztam.

Jean azonban, tejestevérem, bennmaradt. Sirva találtam őt, amint zokogta: anyám, szegény anyám!

V.

Vigasztalódj Jean. Én árva vagyok. Nem akarta hinni, mikor mondtam: elmegyek helyetted. Könyes szemekkel jött azután a körtefához Perrine; sohasem láttam sirni ezelőtt; könyei szebbek voltak mosolyánál.

Azt mondta nekem: jól tetted, te oly jó vagy; menj Pierrem, — megváltlak.

VI.

Jobb, bal, jobb, bal, pergett a dob. Előre, előre! Egy csapásra Wagramig mentünk Pierre, légy erős! itt az ellenség! Láttam a tűzvonalat. Ötszáz ágyú bömbölt egyszerre felénk, s omlott a fojtó, nehéz füst.

Gázoltunk a vérben.

Remegtem, s hátratekinték.

VII.

Ott volt hazám, szülőfalum és a körtefa, most már gyümölcsökké lett virágaival. Behúnytam szememet s láttam Perrinet, amint értem imádkozik.

Áldott légy Mária! Hőssé lettem! Előre, jobb, bal! Czóloz! Tűz! Szuronyt szegezz! — Ah, ah ez az ujoncz elszánt ember! Hogy hívják fiú? — Felső, Pierre a nevem. — Pierre, őrmesterré teszlek.

VIII.

Perrine, óh Perrine! Őrmester! éljen a háború!

Ünnep a csaták napjai közt! Pedig nem is egyéb ütközetbe menni, mint egyik lábat a másik elé tenni. Jobb, bal! — Ez ismét te vagy Pierre! — Igen, felső. — Végy föl egy vállrojtót.

Volt a földön heverő halottakon elég.

IX.

Felső, köszönöm! S most előre Moszkváig, — de tovább nem! A roppant hőmezőn hullákból van csinálva az út; itt a folyó, ott az ellenség, mindkét parton halál! — Ki erősíti a parthoz a hajóhid első sajkáját? — Én, felső!

Mindég csak te, — kapitány!

Nekem adta a becsületrend keresztjét mellől.

holttetemet négy napig kellett elhantolatlanul hagyni, mivel az anyakönyvvezető oda volt vakációzni, a lelkész meg nem akarván magát a hivatalos vexának kitenni, az ő ellenjegyzése nélkül nem volt hajlandó eltemetni.

Nem kicsinyelendő a radikális egyházpolitikai törvények harmadik következménye sem, — *s ez az óriás teher, a melybe annak fentartása kerül.* A hivatalos lap tegnapi számában közli államháztartásunk második évnegyedének pénzügyi mérlegét. E kimutatás szerint a millenniumi év félévi deficitje csak 29 és fél millió, (mennyi lesz majd a kiállítási krach elszámolása után?).

Nem tévedünk talán, midőn azt véljük, hogy ebben a közel harmincz milliós hiányban az új egyházpolitikai törvényeknek is van egy *parányi* (?) *kis* részük . . .

A nagyfoku demoralizáció, a honpolgárok fárasztása, szakadatlan bosszantása, az államháztartásnak huzni huzható és palástolható, de el nem odázható krachja, — ime minő, és mennyi szép következményei az új rendnek rövid tíz hó lefolyása alatt, mind megannyia főbenjáró, hogy minél nagyobb fényvel iparkodjunk megülni ezeknek a radikális egyházpolitikai törvények életbeléptetésének közelgő évfordulóját! . . .

Nem vállalkoznak Falb népszerűtlen szerepére, de ha a következmények folytatásai is ilyenek lesznek, mint a kezdetük, akkor úgy se sok évfordulójuk lesz a törvényeknek! . . .

Ugron Gábor a helyzetről.

Mint előző számunk táviratai jelentették, Ugron Gábor vasárnap Kalocsán beszédet tartott, mely küzdeletünk kiváló férfiújának sok figyelemreméltó kijelentését tartalmazza a jelen helyzetről.

Ugron Gábor azzal kezdte beszédét, hogy megemlékezett a tatárjárás idejéről, a mikor Kalocsán is egy Ugron volt az érseke, a ki előre látva a veszedelmet, fegyverre szólította fel az országot. Ő is figyelmezteti a nemzetet, hogy fegyverkezzen a jövő választásra, mert a magyar nemzetnek is hosszú időre el fog dőlni a sorsa, akár, mint tatárjáráskor.

Megemlékezik a kiegyezési tárgyalásokról.

X.

Áldott légy Mária! Perrine, édes Perrinem, te büszke lész rám. A háború ben van fejezve, itt az obsitum. Ujjongatok, huzzátok meg a harangot lakodalmunkra. Hosszú az út, de a remény sietve jár. Ott, ama hegy mögött, ott van szülőföldem.

Harangoztak, megismertem a harang szavát.

XI.

Harangoznak. De hol van a körtefa?

A virágok hónapja itt van már rég és én mégse látom azt a roppant csokrot. Valamikor messziről megláttam már; akkor fönnállott még. — Kivágták a fát, ifjuságom édes álmainak tanuját.

Virágai most is oly mosolygón tekintettek rám! de széttördelt ágai ott heverték a fűben.

XII.

Miért harangoznak, Mathieu? — Esküvő van kapitány úr. — Mathieu nem ismert már. Esküvő! igazat mondott. A jegyesek lassan lépdelték föl a templom lépcsőin. A mennyaszszony Perrine volt, az én Perrinem, és szebb, gyönyörűbb mint valaha.

Jean, félfivérem, volt a vőlegény.

XIII.

Körülöttem mondták az emberek: szeretik egymást.

Kijelenti, hogy legyen külön hadsereg, önálló vámterület, külön bank.

A kvóta-kérdésről szólva, abban a nézetben van, hogy szét kell választani az intézményeket, úgy, hogy mindkét állam fedezze a maga költségeit s ne legyen minden tíz évben újabb alku. Bár méltányolja, de nem osztja Horánszky Nándornak e tárgyról szóló javaslatát. Arra kéri a választókat, hogy a kormánypart csábításainak fel ne üljenek, mert rosszabb kormánya, veszedelmesebb kormányzati rendszere az országnak már nem lehet, mint a milyen most van.

Beszédét a következőképpen fejezte be:

»Eddig ahhoz voltunk szokva, hogy az ország jelesei kormányozzanak, most azoknak a helyén eselődéket látunk. Ez ellen kell küzdeni.

A monda azt tartja, hogy midőn Konstantinápolyt a törökök elfoglalták, a Sofia templomába törtek, az oltárnál a pap éppen felmutatta az Úr testét, ünnepe az emberiség megváltását. Nehogy a pogány kéz megszenteltetésére azt, megnyitott a templom fala és bezárta a támadói elől a papot, a ki századok óta tartja a török mecsetté alapított Sofiában láthatatlanul magasra emelve az Úr testét, hogy mikor lehull a tornyáról a félhold, újból kilépjen és befejezze a szent áldozatot. Így őri a magyar nép is a haza eszméjét, hogy befejezve a megváltásnak áldozatát, imádkozhassék: Oh népeknek nagy Istene, köszönjük, hogy adtal szabad hazát, független Magyarországot, hogy századokon át dicsérjen és éljen!«

A magyarországi kath. egyesületek orsz. kongresszusának határozatai.

(Folytatás.)

Az irodalmi s tudományos ügyek.

I. A katholicizmus és tudományos haladás.

1. A magyar katolikus egyesületek kongresszusa a vatikáni sz. zsinattal vallja, hogy az ész és kinyilatkoztatás, a hit és tudomány között valódi ellentmondás nem lehet; közös forrásuk és a századok tapaszlatlása egyformán biztosít, hogy egyik a másikat nemcsak nem akadályozza, sőt inkább hathatósan elősegíti üdvös fejlődésükben.

2. Azért ezen kongresszus örvend a katolikus szellemben művelt hazai tudományos irodalom újabb tapasztalható föllendülésén; igen kívánatosnak tartja az ily szellemű irodalmi vállalatoknak s különösen a tudományok katolikus szellemben való művelésére alakult egyesületeknek erkölcsi és anyagi pártolását, munkásságban és tekintélyben való gyarapodását.

3. A katolikus szellemek a nemzeti tudomány, művelődés terén minél hatékonyabb ér-

és Pierre? kérdeztem én. — Micsoda Pierre? Elfelejtettek.

XIV.

Letérdeltem a templom egy zugában. Imádkoztam Perrineért, imádkoztam Jeanért, mindenkért, akit szerettem. A mise véget ért, én fölvettem a körtefa egy elhült, halott virágát s nekimentem az országútnak, nem nézve vissza többé.

Áldott légy Mária! Ők szeretik egymást; ők boldogok!

XV.

Visszajöttél, Pierre? — Igen felség. — Huszonkét éves vagy, őrnagy, lovag. Ha akarod grófnőt adok neked feleségül.

Pierre elővonta a keblébe rejtett hervadt, száraz virágot.

— Felség. Az én szívemnek és e kis virágnak közös sorsa van. Adjon egy előcsapatot, hogy igaz kotona módjára hallhassak meg.

XVI.

Elment a csapattal. A falu szélén van sírja egy ezredesnek, ki gyözve halt meg huszonkét éves korában. A sírja fölött álló kőrön csak e három szó áll: „*áldott légy Mária!*“

vényesítése céljából óhajtja a kongresszus, vajha a különféle tudományágak szakszerű művelésére hivatott és arra készült férfiaknak illetékes részről több mód és alkalom nyujtának idejüket és tehetségüket szaktudományuk minél alaposabb tanulmányozás mellett annak irodalmi művelésére is fordíthatni. Ugyanazon célból sürgős szükségnek ismeri, hogy a tudományok minden szakában, az országos közoktatási törvényeknek megfelelő, de határozottan katolikus szellemben írott tankönyvek készüljenek, és a meglévők legalább katolikus tanítéteinkben s különösen középiskoláinkban kizárólag használtassanak.

4. Végül a katolikus szellemű tudományos haladás — ez idő szerint bár nem első, de előbb-utóbb megvalósítandó — föltételének tartja ezen kongresszus a katolikus egyetemet.

II. A kath. szellemű irodalom felvirágoztatása.

A kongresszus kívánatosnak tartja:

1. hogy a felsőbb tanintézetek hallgatói az irodalom önálló és kitartó művelésére ösztönöztesse, a tudományok összes ágainak és az irodalom különböző fajainak szakszerű ápolására kellő irányítást és alkalmat nyerjenek;

2. hogy a hivatott munkások tömörítésére célszerű intézkedés történjék, tevékenységüknek élesztésére, támogatására pedig oly irodalmi vállalat létesüljön, mely műveik kiadását lehetővé teszi és szorgosan gondoskodik arról, hogy az idegen irodalmak kitűnő katolikus termékei jó fordításokban a hazai közönségre nézve hozzáférhetőkké legyenek;

3. hogy nemesebb élvezetek iránti előszereket fejlesztése, hasznos ismeretek terjesztése, a helyes irányú művelődés előmozdítása és a katolikus közérzet ápolása céljából a népszerű felolvasások és nyilvános előadások rendezése minél szélesebb körökre terjedjen ki;

4. hogy a katolikus munkák terjesztése szempontjából minden katolikus kör és egyesület minél gondosabb könyvtár létesítésére törekedjék és a minél nagyobb számú népkönyvtárak felállítására a közügyek egyik legfontosabb tárgyát képezze.

III. Eszközök a kath. szellemű irodalmi termékek elterjesztésére.

A katolikus egyesületek országos kongresszusa kimondja:

1. hogy a katolikus irodalmi termékek terjesztése és ezzel kapcsolatosan a katolikus irodalom fejlesztésére elkerülhetetlen szükségesnek tartja oly katolikus szervezet alkotását, melyben a katolikus írók munkáinak kiadása egyrésztől lehetővé tétessék, másrésztől e szervezetben a társadalom minden osztálya igényeinek megfelelő művek katolikus szelleme biztosítása mellett az összes létező katolikus egyesületek bevonásával azok minél szélesebb körben elterjeszthetők legyenek, mely szervezet előmunkálatai megtételére a központi végrehajtó bizottság felkértek.

IV. Az egyesületi közlöny ügye.

1. A magyarországi katolikus egyesületek országos kongresszusa köszönetet mond a Szent István társulatnak, hogy hivatalos közlönyét a »Társulati Értesítő« a katolikus egyesületi ügyeinek tárgyalására eddig is átengedte s hivatalos lapjának a katolikus egyesületek életnek központi organumot alkotott.

2. A magyarországi katolikus egyesületek országos kongresszusa szükségesnek tartja azonban, hogy a katolikus egyeteli ügynek hetenkint kétszer vagy legalább hetenkint egyszer megjelenő közlönye legyen s e végből fölkéri a Szent István társulatot, hogy a »Társulati Értesítő« mielőbb heti lappá alakítsa át. A kongresszuson egybegyűlt és képviselt egyesületek viszont megígérik, hogy a társulatot ezen működésében támogatni fogják s a fenntartási költségekhez maguk is hozzá járulnak.

3. A magyarországi katolikus egyesületek orsz. kongresszusa felkéri a Szent István Társulatot, hogy az egyesületek hozzájárulási módzatait mielőbb állapítsa meg, hogy ezen célból lépjen mielőbb közvetlen összeköttetésbe a katolikus egyesületekkel úgy, hogy a »Társulati Értesítő« lehetőleg már az 1897. év elejétől mint hetilap jelenhessék meg.

V. Gyakoribb és termékeny érintkezés a kath. írók és hasonló viszonyosság a kath. tudományos és irodalmi egyesületek között.

1. Tekintettel arra, hogy hazánkban a kath. irodalom felvirágzása és a kath. irodalmi termékek terjedése nagyrészt a hazai összes kath. irodalmi egyesületek egyöntetű munkásságától függ — a kongresszus kimondja, hogy a kath. irodalmi egyesületek között szoros kapcsolat létesülését kívánja, s e célból felhívást intéz a Szent István társulat tudományos és irodalmi osztályához, mint a hazai kath. irodalom első tényezőjéhez, hogy a kongresszus ezen óhaját érvényesítse, azaz módozatokról gondoskodjék, melyek a különböző katolikus irodalmi egyesületek közt kapcsolatot létesítenek s azok egyöntetű munkálkodását szabályozzák.

2. Tekintettel arra, hogy a hazai katolikus író a tudományának és műveltségének megfelelő kitüntetésben részesülhet ugyan a katolikus irodalmi tényezők részéről, de eleddig sem társadalmi helyzete, nem erkölcsi és anyagi érvényesülése nincs biztosítva: a kongresszus elhatározza, hogy egy katolikus író erkölcsi és anyagi támogatása s egy alap létesítése és fenntartása, melyből az egyesület tagjai szükség esetén segíeyeztessenek.

(Folyt. köv.)

Az országos katolikus tanítói segélyalap közgyűlése.

A kath. népoktatás egy igen fontos intézményének hivatalos testülete ülésezett e hó 18-án délelőtt a budapesti papnevelő-intézet könyvtár-helyiségében. Csendben ült össze a bizottság, csendben dolgozott, pedig munkálkodásának eredményét 100 és 100 várják reményteljes szívvel. Sietünk is e rövid közleményben beszámolni olvasóinknak azon összbenyomásról, mit ezen bizottsági ülésen nyertünk, közöljük kartársainkkal a nagyérdemű bizottság megállapításait, hogy az érdekeltek elsőnek tőlünk értesüljenek, hogy a folyamodók közül kiknek hallgathatta meg kérését az osztó-bizottság.

A gyűlést szent mise előzte meg az egyetemi templomban, melyet dr. *Rozsival* István apát-kanonok, a segélyalap elnöke mondott. Szent mise után 1/2 10-kor ült össze a bizottság az alapszabályok 24. §. értelmében. Az elnökön kívül ott láttuk *Begovcevič* Róbert, vál. püspököt, mint az alapot kezelő egri főkáptalan képviselőjét, dr. *Komlóssy* Ferencz, prépost-kanonok, főtanfelügyelőt, mint a nagym. püspöki kar részéről kijelölt küldöttet.

A kijelölt egyházmegyéket képviselték: *Kisfaludy* Mihály, környei főtanító, (Győr egyházmegye), *Klein* Jenő, ig.-tanító (Besztercebánya egyházm.), *Szöke* István, egri tanító (Eger, érseki-m.), *Schuberth* István, pozsonyi tanító (Esztergom főegyházm.), *Niedermájer* Antal, békésgyulai tanító (Nagyvárad egyházm.), *Korbász* Vendel, lipót-szent-miklósi tanító (Szepes egyházm.) és *Todor* István, csatószegei tanító (Erdély egyházm.) Az eperjesi görög szert. püspöki megye nem küldött képviselőt.

Az elnök rövid szavakban üdvözölte a bizottságot s miután fölkereste *Schuberth* Istvánt a jegyzői tiszt elvállalására, kezdetét vette a tanácskozás. Hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét. Közhelyesléssel elfogadták a pártoló és alapító tagok részére kiállítandó okmányok szövegét és alakját. Nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy az Érsekújvár vidéki róm. kath. néptanító egyesületnek jegyzőkönyvileg köszönetet mondanak azon valóban követésre méltó eljárásáért, hogy tagjai között 200 frtot gyűjtött a segély-alap céljaira s azt mint az egyesület millenniumi emlékéül küldé át az alapnak. Ugyancsak szép jele tapasztalható az alap iránti érdeklődésnek azon eseményben is, hogy boldogult Bartl György bresztováci tanító, végrendeletileg 20 frtot hagyott az alap javára.

A kezelő káptalan képviselője betérjeszti az 1895. évi számadásokat, mely szerint a segély-alap vagyona állása 1895. év végén 16,799 frt 94 kr., az árvaházé 13,247 frt 37 kr. Az alap bevétele volt: a) kamatokból 3274 frt 57 kr., b) tagsági díjakból 1945 frt 44 kr., c) tő-

kék kamataiból 3003 frt 64 kr., összesen 8238 frt 55 kr. Ebből szétosztásra jut 4496 frt 56 kr., a bevétel többi összege a fennálló szabályzat értelmében az alaptőkét illeti. A bizottság a rendelkezésre álló csekély összeget, szigoru lelkiismeretességgel ragaszkodva a segély-alap szabályzatának rendelkezéseihez, így osztotta meg: segélyezésre kerek összegben kiadott 2240 frt. Segélyért folyamodtak 195-en. Ebből 52 folyamodó kérelme figyelembe nem volt vehető hiányos felszerelés miatt s 20—20 frt segélyt nyertek 120-an.

Ösztöndíjakra 1750 frtot osztott szét a bizottság. Rendelkezés alatt állott 14 üres hely. Ezekre pályázott 52 jelesebbnél jelesebb tehetségu tanító-gyermek. Giányos felszerelés miatt elutasították e tételnél is 21 folyamodó.

Nagy és terhes munka vár most a bizottságra. És kötelességünknek tartjuk az elutasítottak megnyugtására kijelenteni, hogy a bizottság hosszas megfontolás, a rendelkezésre bocsátott érvek és az alapszabályok szigoru szemmel tartása mellett döntött az ösztöndíjak odaitélésénél. Ösztöndíjat nyertek: Bartek Vince tanköteles, Lacsnik Ferencz I. é. tanköteles (Esztergom egyházm.), Gályér Irén tank. (Pécs egyházm.), Buzási Iván joghall. (Eger egyházm.), Prekok Etelka tank. (Nyitra egyházm.), Müller Béla (Szatmár egyházm.), Todor Béla (Erdély egyházm.), Bakos Ede gymnt. (Nagyvárad egyházm.), Mihucsik Antal (Eperjes egyházm.), Ujváry Ede egyet. hall. (Veszprém egyházm.), Mihályi Béla tank. (Kassa egyházm.), és végül Jakab Béla egyet. hall. és Mikula Béla egyet. orv. hall. mint a kiknek már mult évben is megszavaztatott a segély, de mert egyházmegyei illetékes hatóságaink részint későre, részint tévesen értesítették őket e körülményről, a kiutalt segély-összeget az alapszabályban kitűzött időig át nem vették s így a mult évi adományozásra nézve a bizottság által az elévülés esete kimondatván, részükre a mult évben megállapított ösztöndíj, a közelgő tanévre folyósítottatott.

UJDONSÁGOK.

TÁJEKOZTATO.

- A u g. 26. A Sebes Körös vízszabályzó és ármentesítő társulat választmányi gyűlése d. e. 11 órakor.
 > 29. A megyei III. szakosztály ülése d. e. 10 órakor a megyeházán.
 S z e p t. 3. Iparosok tömeges felrándulása a kiállításra.
 > 3. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.
 > 5. A megyei központi választmány tárgyalásainak kezdete a választók névjegyzéke ellen beadott felszólamlások tárgyában.
 > 7. Bihar megye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
 > 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 O k t ó b e r 3., 4., Lóverseny a nagyváradi gyepen.

* **Dr. Schlauch Lőrincz**, biboros és püspök ur ó Eminenciája jövő hóban bérmautra indul. Mint értesülünk, főmagasságn főpásztorunk szeptember hó 27-én Debreczenbe utazik, hol másnap, 28-án a bérálás szentségét fogja kiosztani; következő napon, szept. 29-én Hosszupályiba utazik hasonló célból, ahonnan vizsaszatér székes helyére.

* **A királyi pár Bécsben.** A király, mint táviratunk jelentette, tegnap reggel a nyugati vasut külön vonatán nyolcz heti nyaralás után Ischiből visszaérkezett Bécsbe. A király kíséretében gróf Paar és Boifras főhadsegédek voltak. A királyné csak délben érkezett Bécsbe, illetőleg Penzingbe, a honnan kocsin a lainzi kastélyba hajtatott. A király ma reggel Mária Terézia főhercegnőt hosszabb kihallgatáson fogadta.

* **A király Romániában.** Románia közvéleményét most Ferencz József királyunk látogatása foglalkoztatja leginkább. Lázás készülődést fejtenek ki, hogy minél fényesebben fogadjassák Ő Felségét. Mint Bukarestből írják, Budisteanu román hadügyminiszter, kiszabadságáról most tért vissza, a legközelebbi napokban végleg meg fogja állapítani a szemle programját, melyet az osztrák-magyar uralkodó a Bukarestben összpontosított két hadtest felett fog tartani.

Éppogy szemlét tart még Ő Felsége Turn-Szeverinben, Krajovában és Plojestiban egy-egy hadosztály felett. Sinaiában és Bukarestben lázasan dolgoznak, hogy mentől fényesebben fogadják Ő Felségét. Sinaiában a Peles-kastélyig vezető egész utat számos villamos ivlámpával káprázatos fényvel árasztják el.

* **A király az Ybl-szobor leleplezésénél.** Szeptember 8-án, reggel 10 órakor leplezik le Ybl Miklósnak, a hírneves műépítésznek szobrát. A király Ő Felsége elfogadta a leleplezésre való meghívást és József főherceget bizta meg képviselővel.

* **Frigyes főherceg szemleuton.** Frigyes főherceg hadtestparancsnok augusztus 24-én este tizenegy órakor Sopronba érkezett, hogy holnap szemlét tartson a 76. gyalogezred felett.

* **József kir. herceg főudvarmesterei hivatala netaláni téves hírek megelőzése végett annak közlésére kérte fel a Pol. Ért. című könyvát, hogy a kir. herceg még május hónapban lemondott a erkeniceai tengerifürdő-részvénytársaság védőségéről. Ugyanekkor már előbbi lemondás után Vécsey báró főudvarmester szintén letette a részvénytársaság igazgatóságában elfoglalt tisztét.**

* **Szeptember 4-ike.** Szomorú évforduló ez a nap. Szeptember 4-én lesz egy éve annak, hogy az ifju L á s z l ó főherceg áldozatul esett annak a szerencsétlen lövésnek az áltái erdőben. Csak néhány nappal rá az egész ország részvéte kísérte őt korai sírjába. A helyen, hol a szerencsétlenség történt, ma már kápolna áll, a keresztény önmegtagadás és a gondviselésben való teljes megnyugvás válasza gyanánt az Isten sulyos látogatására. Ezt a kápolnát az évforduló napján, szeptember 4-én áldja meg Oltványi Pál kis-jenői plebános. A szent ténykedésnél jelen lesz József főherceg és családja, valamint leendő veje, Fülöp orleansi herceg is.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a napokban nevezte ki Píllmann Aurorát okleveles tanítónót a beéli állami elemi népiskolához rendes tanítónóvé.

* **Néppárti gyűlés.** Már-már alig van megye széles Magyarországon, melyen talajt nem találja a néppárt s csak még pár hónap van hátra, hogy elmondhassuk, hogy a néppárt minden megyében megvetette lábát. Legujabban Szatmár-vármegye tüzte ki annak lobogóját, a mennyiben E r d ő d ő n 1896. augusztus hó 30-án, vasárnapon, d. u. 3 órakor nagy néppárti népgyűlés lesz, a következő tárgysorozat-tal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Esterházy Miklós Móríc gróf. 2. A néppártról. Tartja magyarul: Buzáth Ferencz ur. 3. A néppártról. Tartja németül: Dr. Blaskovics Ferencz ur. 4. A néppárt s a romanok. Tartja: Márkis Romult ur. 5. Elnöki zárszó. Erdődön, 1896. augusztus 20-án. A r e n d e z ő s é g.

* **A negyvenkettedik német katolikus nagygyűlés** most tartja üléseit Dortmundban, Westphaliában. Ennek a gyűlésnek a jelentősége évről-évre nagyobb lesz. A kis gyülekezet, mely egy emberöltővel ezelőtt Dortmundban összegyűlt, ma már kolosszális nagygyűléssé nőtte ki magát, mely az egész civilizált világ figyelmét joggal veszi igénybe.

* **Beélben** Sz. István napját — mint nekünk írják — a béli közönség is szépen ünnepelte meg vallás különbség nélkül. D. e. 9 órakor kezdődött a róm. kath. templomba, a sz. mise, melyet D ó c z i János plebános ur celebrált, szép beszédet is tartott, melyben fejtegette, hogy katolicizmus tartotta fen az országot. Délben pedig az ünnepély tiszteletére nagy ebédet adott a róm. kath. plebános. Melyen jelen voltak, a beéli község összes intelligens emberei.

* **A pannonhalmi ezredéves ünnepély.** Tegnap kedden, délután háromnegyed 3 órakor indult a budapesti keleti pályaudvarból az a külön vonat, a mely dr. Wallasics Gyula kultuszminisztert és a meghívott vendégeket viszi a pannonhalmi ünnepélyre. A vendégek a külön vonaton Győrig mentek, a hol az éjszakát töltötték. Győrből ma kocsikon mennek az ünnepély színhelyére Pannonhalmára. — Az ezredéves emlékek közül, melyeket az ország hét

különböző pontján felállítanak, legnagyobb szerű, sőt művészi lesz a pannonhalmi. 105.000 forint van fődött kupola-csarnokra előirányozva; 10 méter belső átmérőjű kör-alaprajzon 170 négyzet czm. területen emelkedik a hármass pannonhalmi hegyesucok legmagasabbján a tőmonostori vártól délkeletre. A főpárkány magassága 13 $\frac{1}{2}$ méter, a kupola 6 méter, a felülvilágító 2 méter, a magyar korona a kettős keresztrel tetején 1 $\frac{1}{2}$ méter magas. A bejárat faragott kövekkel, a háttér disztégla-épitmény lesz. Négy oszlopon fog nyugodni a kupola, a a bejáratától jobbra-balra a fülkékben ülő alakok. A csarnok bensejében pedig a pannonhalmi benczés-rendtől 12.000 forintot készített Asztrik-szobor lesz elhelyezve. Eddig 170 czm. mély kőalapfalon a lépcsővel ellátott 60 czm. pallóalapon a körönddel 2 $\frac{1}{2}$ méter magasságyra haladtak.

* **Az erdészeti egyesület ajándéka.** Az országos erdészeti egyesület ez év elején hasznos, tanulságos munkák kibocsátását kezdte meg; népszerű formában becses dolgokat ad a nagy közönség kezébe. Pár nappal ezelőtt jelent meg a harmadik füzet, a melyben Fekete Lajos m. kir. főerdő tanácsos ír az erdők ápolásáról és hasznosításáról. A munka nem rég pályadíjat nyert s igen alkalmas arra, hogy a kisebb birtokosok, községek előjárói hasznos dolgokat merítsenek belőle. Az országos erdészeti egyesület a füzetből 60 példányt küldött meg Biharvármegye alispánjához, hogy ossza ki az erdővel bíró községek előjárói, tanítói és a népkönyvtárak között.

* **Püspök a néppárti gyűléshez.** Kapuvárott vasárnap tartott népgyűléshez a győri egyházmegye főpásztora következő táviratot küldött:

Zichy János gróf ő méltóságának

Kapuvárott.

A szives megemlékezésért fogadják a mélyen érzett hála legőszintébb kifejezését tőlem, ki nagyjelentésű fáradaimkra a jó Isten bő áldását kívánom, azon tántorithatlan érzelemben, melylyel szentegyházam, királyom s hazám iránt viseltetem.

Zalka János,
győri püspök.

* **Merénylet egy katolikus kör ellen.** Ebed, esztergom megyei községben e hó 21-én az ottani jegyzőkönyvvezető maga mellé rendelvén két esküdtet, a törvénybíró és a kisbíró, ezekkel, a nélkül, hogy tudtukra adta volna célját, bejárta a házakat, mindenütt keresve a Magyar Néplap-ot. Mikor ezt sehol sem találta, dühében berohant kíséretével a katolikus kör helyiségeibe s anélkül, hogy a kör elnökénél bejelentette volna eljövételének célját, követelte a kör gazdájától a helyiségek kulcsait, majd elhívatta a kör gondnokát s odautasította, nyissa ki a kör szekrényfiókjait. A kör gondnoka azonban az erre való felhatalmazást követelte a jegyzőtől, mire az a falu kovácsát hívatta és erőszakkal feltörtette a fiókokat. A gondnok ezt látván, saját jószántából felnyitotta asztalának fiókját is, a melyben a kör irományai voltak elhelyezve s ekkor a jegyző ezeket össze-vissza hányta s mikor most sem talált egy elkobozandó Magyar Néplap-ot sem, ezzel a felkiáltással távozott: majd ő becsukta ezt a pápista kört. A kör tagjai és tisztikara mélyen felháborodtak ezen minősíthetetlen eljárásán és máris írásbeli panaszt emeltek a hivatalos hatalmával ilyenformán visszaélő jegyző ellen Esztergom megye alispánjánál.

* **Ülések a városházánál és a megyénél.** Biharvármegye III. szakosztálya augusztus hó 29-én délelőtt 10 órakor ülést tart, a melyben a vármegyének Miskolczy Árpád főszámvévő által összeállított 1897. évi költségelirányzat és a pótdók százaléknak megállapítását fogják tárgyalni. — Nagyvárad város közigazgatási bizottsága szeptember 3-án délután, Biharvármegye közigazgatási bizottsága pedig szeptember 7-én délelőtt 10 órakor tartja rendes havi ülést.

* **Szécsen Antal gróf halála.** Bécsből a következőket jelentik még Szécsen Antal gróf udvari főmarsal haláláról: Az elhunytak egyetlen fia, Szécsen Miklós gróf külügyminisz-

teri osztályfőnök, a ki nejevel, Mikes Johanna grófnővel, a királyasszony egykori udvarhölgyével a schönbrunni Stöckel-épületben nyaralt, tegnap reggel hét órakor kapta meg a gyászhirot s délután elutazott Ausseeba. A főmarsal tizenkét óra a Liechtenstein heczeit bécsi palotájában lakott s jobbára egyedül volt cselédségével, mert hajdonleányai, Mária és Teréz grófnők Pozsonyban tartózkodnak néniüknél, Szécsen Ernesztin grófnőnél, a ki tudvalevőleg udvarhölgye Izabella kir. hercegnőnek. Szécsen gróf legidősebb leánya, Franciska grófnő Lederer báró altábornagynak a felesége s állandóan Bécsben lakik. A főmarsal junius vége felé költözött két leányával Markt-Ausseeba, a hol az egész idő alatt pompás egészségben volt. Holnapra, keddre várták vissza Bécsben s lakásán ott voltak már az udvar meghívói a cár pár tiszteletére adott ünnepekre. Két nap óta kissé rosszul érezte magát a gróf, de baját föl sem vette, hanem készült a hazautazásra.

* **A zsidók s a magyar ezimer.** A liberális »Nemzet«-ben olvassuk a következőket: A nagykaposi izr. hitközség folyó hó 18-án, a király születés napjának évfordulóján, imaházára nemzetiszínű lobogót tűzött ugyan ki, de ezimerét eltorzította. Így a ezimer belsejében, a hármass hegy középsőjén a hármass kereszt helyett egy egyenes kard, a koronán a szokásos kereszt helyett egy egyenes, álló bunkó, míg a korona középpontján a szentet ábrázoló kép helyett valami sárkányforma ákum-bákum díszesleg. A főszolgabíró, tekintettel az 1848.: XXI. t.-cz., illetve az ezen t.-cz. pontos betartását elrendelő 88,155—1/895. számú belügyminiszteri rendelet intézkedésére, a lobogót elkoboztatta s a megtorló intézkedését elrendelte.

* **Kitüntetett nagyváradai iparos.** Löwy Márton fiatal nagyváradai könyvkötő iparost szép kitüntetés érte. Az elmúlt hónapban Párisban megtartott közegészségügyi, közlelmezési és ipari kiállításon huszonnyolcz díszkötésű könyvet állított ki, mind helybeli írók munkáját s a jury a legnagyobb kitüntetést ítélte oda. Tegnap érkezett le Sal Ferencz polgármesterhez a nagy díszoklevél s ezzel együtt a nagy érem és a hozzá tartozó jelvény, a melyet a polgármester tegnap adott át a nevezett iparosnak. A jelvény szalagon függő zománczozott kereszt, mely nagyon hasonlít a Ferencz József-rend keresztjéhez. Az érem előlapja egy nő alakot tüntet föl e felirattal: Au merite (az érdemnek), hátlapja üres paizsot mutat. Az egész kissé exotikus.

* **Bajza-ünnep Szécsiben.** Aug. 23-án Szécsi hevesmegyei községben kegyeletes irodalmi ünnep volt. Itt született 1804. január 31-én Bajza József, a költő s az egri irodalom-és művészbarátok egyesülete szülőházát márvány emléktáblával jelölte meg. Ezt a táblát leplezték le most.

* **A katonaság köréből.** A t h e l y e z é s. Mint a »Rendeleti közlöny« legújabb száma írja, a honvédelmi miniszterium Flohr János honvédszázad kapitányt, V i n t e r h a l t e r Antal nagyváradai katonák közeli rokonát, ki jelenleg Marosvásárhelyi 9-ik huszárezrednél állomásozik, Gyulára helyezte át, a 2-ik honvédszázad ezredhez.

* **Antiszemita hadügyminiszter.** A bajor hadügyminiszter legutóbbi rendeletet bocsájtott ki, melyben felszólítja az aktív szolgálatukat befejezett katonákat, hogy civill szükségleteiket keresztény üzletekben, nem pedig zsidó »lebu-jokban« szerezzék be.

* **Becsapott nagyváradai ember.** Reichenhallban üdült egy fiatal nagyváradai bankhivatalnok. Egy ottani család megsejtette, hogy gyakran küldözget neki atya pénzt, akkor nap, midőn Váradra hazaindult, e család sürgönyözött atyjának s kért azonnal sürgönyileg ötven forintot. Az apa megijedt a sürgöny vételekor s azonnal utnak indította Reichenhallba az 50 forint zsebpénzecske. Persze a fiu hazaérkezett s az apa szemrehányások között kérdezte, hogy mire kellett az 50 frt? Ekkor aztán kisült a család és a nagyváradai rendőrségnek adták át az ügyet érintézés, illetve a család kiletének kipuhatolása végett.

* **Beszakadni készülő kanális.** Biharvármegye székházának udvarán a nagy esőzés folytán a kanális téglázata annyira meglazult, hogy már-már beszakadni készült s mit idejekorán azonban észrevettek és meggátoltak.

* **Baj az utcai folyókák miatt.** A vízvezeték mellett nagyon érezzük a csatornázás hiányát; az utcai folyókákban meggyülemlik az udvarokból, háztetőkről lefolyó víz. Ha nincs anyagi tehetségünk jelenleg, hogy a közel egy millió forintba kerülő csatornázást keresztülvigyük, legalább arra kellene szigorúan felügyelni, hogy az utcai folyókák lehetőleg tisztán tartassanak. Nagy épülésére szolgál a közönségnek, előnyére a közegészségügynek a gázgyár és Zöld kert temető előtti gyönyörű állapotok. A pocsoya illata már messzire érzik s fokozza ezt az oda dobott szemét, állati hulla stb. Pedig az ottan körül lakókon kívül naponta nagy közönség jár el ott a temetésekkel s a sirtortet meglátogatni.

* **Felhívás az állami tisztviselőkhöz.** A magyar állami tisztviselők országos szövetsége a következő sorok közlésére kért fel: Tisztelettel felhívjuk a helybeli és vidéki tagtárs urakat, hogy a beiratási díj fejében járó egy koronát, továbbá az I-ső félévre járó két korona tagsági díjat Róbel Román pénzügyminiszteri számvizsgáló, szövetségi pénzügyi pénztáros ezimére (Budapest. Pénzügyminiszterium II. kerület) sziveskedjenek mielőbb beküldeni. Egyéb küldemények és tudakozódások pedig Detré László dr. pénzügyi titkár urhoz, (Budapest, Vámpalota) intézendők. Végül felkérjük még ama vidéki kartárs urakat, kik eddig a szövetségbe be nem léptek, tekintsék a szövetség ügyét saját ügyüknek, s belépve a szövetségbe, tömörüljenek a kibontott zászló körül; mert csak egyesült erővel működve érhetők el ama célok, melyek megvalósítását a szövetség maga elé tűzte. A Magyar állami tisztviselők országos szövetsége.

* **Csodaszülött.** Király Darócson f. év augusztus 20-án Mayer Felix és Boscher Mari róm. kath. közrendű szülőknek egy fiu gyermekök született kettős fejű; a egyik fő teljesen kifejlett s az egész testtel arányos volt, a második J a n u s főképp kevésbé fejlődve — orvosi vélemény szerint az iker képződésből keletkezett. A gyermek 1 és fél napig élt.

* **Hajtó vadászat.** Szintén a Szaniszló-utca kövezete. Szereplők: ártatlan tyukok és kakasok és egy nagy kutya. Idő: Jelenkor. Történet pedig, hogy a Szaniszló-utca napsütötte kövezetén néhány kendermagos tyukoecska és egy büszke kakas sétálgattak, keresvén gyöngyök nem léteben néhány apró szemet, bogarat, ami az embereknél manapság nagy számmal található: bogaruk ugyanis több van, mint édes gabona-szemük. Csendes boldogságban sétálgattak ott s nem sejtették, hogy kukorékos jókedvüknek ege kezd beborulni. Ugyanis nevezett utca végén, miként a tengeren a hajózó tengerészek és utasok rémeként megjelenő sötét felhőfoslány lassankint nő és zavarra, rémületté változtatja a nyugodalmat, akként jelent meg egy eb, mely messziről csak kis pontnak látszott, de meglátva a gyakorlott hiuz, szemével az ártatlan tyukokat, mint a fergeg rohant s rájuk ugrott. Derült égből lecsapó villám nem okozhatott volna a jámbor tyukoknak nagyobb rémületet, mint a vérben forgó szemekkel megjelenő eb. A tyukok rögtön széjjel rebbentek, de a dühös eb elfogott egy szegény özvegy vén tyukot, s nagy fogaival marcangolni kezdte, ez azonban vén asszonyok módjára megmutatta neki esőré, mire a kutya megijedt a vénségétől s elbocsátá. Azonban a színteret nem akarván eredmény nélkül elhagyni, most a kakas után rohant, de ennek sikerült egy ház udvarára menekülni. S így a dühös és már akkor szenvedélyes eb, minden ellenzék nélkül maradván felhivatalos nyugalommal folytatta útját gazdája háta mögött, — ki egy néhány korbácsütéssel megmagyarázta neki a különbséget a vad és a szelid tyuk között.

* **Gyógyszerum a postis ellen.** A bakteriológiai tudományak újabb diadala van. A keleti pestist szérummal meg lehet gyógyítani. Az Academie de medecine legutóbb megtartott ülésén Monod kantani francia konzul a külügyminiszterhez intézett táviratot olvasott fel, a melyben Persin, Khinában időző bakteriologus jelenti, hogy egy pestisben megbetegedett em-

bert szérummal meggyógyított. A gyógyszerét Persin fedezte föl. Három injekciót adott a betegnek: 5, 6 és 9 órakor este. Az első után a beteg hányt, 8 órakor a hőmérséklete emelkedett és delirálni kezdett s éjjelkor elaludt. A javasulás azután gyorsan haladt előre. Egyik másik távirat pedig jelenti, hogy Persin huszonhét eset közül 25-öt meggyógyított, a mi rendkívül nagy eredmény. ha tekintetbe vesszük, hogy eddig száz betegedés közül 95 halálos kimenetelű volt.

*** Halálozás.** A következő gyászjelentést tettük: Özv. Juricskay Rudolfné szül. Rózsa Julianna és gyermekei: Viktória özv. Farkas Mihályné, László s neje, szül. Buhl Gizella s gyermekeik: Ernő, Aurél, Béla és Olga; Rezső és neje, szül. nagykállói Kállay Vilma s gyermekek: Barnabás, ugy Klotild és férje Boross Alajos s gyermekeik: Ilona és Alajos, ugyszinté Gabriella és Eulália s férje Várady Károly fájdalomtól szívvel tudatják ugy a maguk, mint számos rokonok nevében szeretett férj, atya és nagyatyának Juricskay Rudolf Bihar megye volt törvényszéki ülnöknek, élete 77-ik, boldog házasságának 54-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után f. évi augusztus hó 25-ik napjának délelőtt 11 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai f. évi augusztus hó 27-én délután 4 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint az olasz-i nagy-pereczes-utcai 1-ső számú házában beszenteltetni s az olasz-i közsírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, ismerősei és barátai tisztelettel meghívattak. Nagy-Várad, 1896. augusztus 25. Béke lengjen porai felett!

*** Beivott fürdőkád.** Grósz J. Ignác uraság, nagyon okos ember. Majd el sül a koponyája, szive majd ki ugrik a bőrből, — pedig szegény csak egy egyszerű handle. Lakott vala pedig ő egy uri ház udvari lakásában a kolozsvári-utcán. A ház intelligensbb lakói elmentek üdülni a Félix-fürdőre, ő pedig mellék keresetként, magára vállalta a házörző eb silány szerepét. De mivel a kocz, nagyon kevés volt, segített magán és eladta a fürdőkádat, aztán egy szép szombati napon beitta. Most hazaérkeztek aztán a tulajdonosok, de sajnos Grósz, a hü házörző nem tudott a káddal beszámolni s orthodox letére letérdepelt és ugy vallotta be, hogy beitta a kádat, bocsássanak meg.

*** Égő gyorsvonat.** Kellemetlen kalandban vettek részt azok az utasok, a kik augusztus 17-én a ruttkai gyorsvonaton utaztak. Mikor a gyorsvonat a lipótszentmiklósi állomásra bergebogott, az ékező kocsik lángban állott. Az égő kocsit lecsatolták s a vonat késés nélkül folytatta útját. A kocsik még Tepla mellett gyult ki s az utasok nagy kiabálást csapva figyelmeztették a vonatvezetőt a veszedelemre, de a kocsit nem lehetett lecsatolni, mert csak egy sín pár van s nemsokára egy másik vonatnak kellett arra jönnie.

*** Olcsóbb a kávé.** Brazília hozatalaira egyre emelkednek és az ideai termés is oly rendkívül gyorsan kerül piacra, hogy immár az egész termésnek negyedrésze a kikötőkben van. De már a jövő 1897. termésről szintén vannak jelentések, melyek szerint a termés kedvező időjárás mellett szépen fejlődik. Ámbár még korai volna ezt a körülményt is számitásba venni, mind e hírek mégis nyomást gyakorolnak a kávé árára, a mely egy hónap leforgása alatt 5 frttal csökkent. A kérdés most már az, hogy a termelők továbbra is bőven fognak kínálni, vagy pedig tartózkodók lesznek-e. Ettől függ a kávé árának további alakulása.

*** A kóbor ebek és macskák ellen.** A kóbor ebek és macskák elpusztítása tárgyában a földművelésügyi m. kir. miniszter körrendeletet küldött szét a mezőrendéségről szóló 1894. XII. t. cz. 90. §-a értelmében, mely szerint a kóbor ebek és macskák saját birtokán mindenki elpusztíthatja. Esetleg félreértések kikérelése végett szükségeknek tartjuk a közönséget értesíteni, hogy a földtulajdonosoknak és bérlőknek törvényszerűleg biztosított azon jogosultságuk, mely szerint saját földjeiken a kóbor ebeket elpusztíthatják, nem értelmezhető olyképen, mintha a pusztítást löfgyeppel is

pusztán, az idézett határozmány alapján gyakorolhatnák. Következőleg a földtulajdonosok a vadászati jog tulajdonosa, illetve berljének engedélye nélkül a határban levő földjeikre az 1894. XII. t. cz. 90. §-ában biztosított joguk gyakorlása végett löfgyeppel ki nem mehetnek.

*** Hamis koronák.** Talán az egész országban nincs annyi hamisított pénz közforgalomban, mint Krassó-Szörény vármegyében. Ennek két oka van és pedig az egyik az, hogy a határ nincsen messzire, a másik az, hogy igen sokan értenek az érczöntvények elkészítéséhez. A különféle érczhatákban dolgozó munkás gyerekként tartja az ezüst és nikkelt pénz utánzását. Legutóbb Krasova vidékén bukkant a csendőrség ismét egy koronát gyártó műhelyre. A munkavezető tagadja a terhére rótt cselekményt. A vizsgálat számai arra engednek következtetni, hogy ez csak egy fiókja a Versez és vidéki pénzgyártó szövetkezetnek. Számos letartóztatás és házkutatás történt.

*** Rendőri hírek. Meglopott rendőrbiztos.** A nagyvárad rendőrség egyik tizedesse, tegnap panaszt tett a rendőrségnél, hogy óráját és ezenkívül még 3 frt készpénzt lakásáról elloptak. Az ügyben vizsgálatot indítottak s már nyomában vannak a vakmerő jómadárnak, ki elég bátor volt a rendőrség egyik szálás tagját meglopni. — **Összetört szekrény.** Egy asztalos egy szekrényt szállítottatott ha. Azonban utközben szerencsétlenség érte a diszes butordarabot, mert egy kocsival összeütközött s a szekrény darabokra tört. Az asztalos kárpótlást követel a gondatlan kocsistól, ki azonban az asztalos embereire akarja hárítani a veszedelem okát. Melyiknek lesz hát igaza? **Egy elhajlott fogat.** Bálint Tógyer »Hatyu«-utcai szekres, hajnalban, mikor a katonák kivonultak, kint állt, a szekérrel együtt. Azonban egy — állítása szerint főhadnagynak látszó katona, lovát s szekérét elvette, mert egyik másik, forspont összetört és ezt pótolni kellett. A tulajdonos most kétségbe van esve s Ponceziustól Pilátusig szaladgál szegény, a szekere és lóva érdekében. — **Ismét egy tolvaj péklegény.** Minglegrün József péklegény 5—14 frt ára süteményt eladott s az árával nem számolt be, hanem elszökött e csekély összeggel. Az elkeresedett gazda a rendőrséget mozgósította, az elszökött legény elcsipése végett.

Borzalmas rablógyilkosság.

Vakmerő rablásról értesülünk, a melynek a kirabolt ember is áldozatul esett. A dolog már egy héttel ezelőtt történt, de mivel a szegény áldozat nem halt meg, a csendőrség erélyes kutatásán kívül semmi más intézkedést nem tett a hatóság.

Mindenesetre azonban aggasztó körülmény, hogy közel Nagyváradhoz, a fürdőkbe vezető uttól nem messze rablógyilkosságot követhetnek el fényes nappal és rémes tett elkövetőjét nem sikerül napokig kikutatni.

A megdöbbentő véres esetről a következőket írjuk:

Az elmúlt hét keddjén, augusztus 18-án Szfurle J. vagy mint falusszerte ösmerték: »Dele« Csehi községben lakó marha-alkusz benntjárt Nagyváradon a baromvásárban; de nagyon gyenge keresete volt s így pár forinttal zsebében, délután 5 óra tájban haza felé vette útját.

A Csehi községbe vezető ut, tudvalevőleg a p.-szőlősi gyógyszerháznál ágazik ki jobbra a fürdők felé vezető országútból s a mezőségen, fák között vezet be Csehi községbe.

A szegény, már idős ember egyedül igyekezett a községbe s alig volt egy negyedóránnyira otthonától, mikor valami vakmerő gazemberek botokkal megtámadták s borzasztó módon leverték. Mikor már eszméletlenül feküdt az uton a szegény aggastyán, kikutatták a zsebeit s a nála volt pénzt és más értékét elrabolták.

Hét óra tájban, tehát még elég világos

időben a faluba igyekvő emberek találták meg vérbefagyva a borzasztó módon összetört embert, s azonnal besietvén a faluba, hirt adtak a rémitő gaztetről az előjáróságnak, a ki gondoskodott beszállításáról. Annnyira össze volt verve a szegény ember feje, hogy csak akkor ismertek rá, mikor a vértől megtisztították az arcát.

Azonnal gyógykezelés alá vették, s mivel jó módu gazdaember, nem hozták be a kórházba, hanem saját lakásán ápolták. Hogy milyen iszonyu kegyetlenséggel s a gyilkosság szándékával követték el a rablók gaztettüket, bizonyítja az a körülmény, hogy az öreg ember fején nyolcz helyen törték be a koponyacsontot s az aggyelől kilátszott a koponyacsont roncsai közül.

A szegény ember hat napon keresztül élet-halál közt lebegett s daczára a gondos orvosi kezelésnek, tegnapelőtt, hétfőn iszonyu sebeibe belehalt, s a csendőrség még ki sem hallgathatta és így a tettesekre nézve nem adhatott semmi felvilágosítást. [Nagyon valószínű pedig, hogy a borzasztó tettet olyan emberek követték el, akik ösmerték az öreg Szfurle-nak vagyoni viszonyait s azt remélték, hogy nagyobb pénzüsszeg van nála.

A csendőrség néhány tagja már hat nap óta Csehi községben tartózkodik s gondosan nyomozza a tetteseket; de még eddig nem sikerült a leiketlen embereket kipuhatolni.

Azok a falubelieji, akikkel elindulása előtt Nagyváradon beszélt, azt állítják, hogy 6—7 frtnál nem volt több pénz a kirabolt és halálra vert embernél.

Az orvos törvényszéki bonczolást megejtették s konstatálták, hogy a borzasztó sebek okozták a halálát.

A beperelt vízvezetési cső.

Van Nagyváradon egy derék iparos, kinek neve Tátrai Sándor. Nagyon szorgalmasan járt iskolába, legalább ezt mutatja egyik helyi lapban megjelent közleménye, melyben az olvasók figyelmét arra hívja fel, hogy magán leczkékét akar adni a magyar nyelvtanból. Lapunk egyik munkatársát is felszólítja a leczkevétre, sajnos azonban, hogy ez a munkatársunk sokkal önféjűbb, semhogy hallgatna az igen előnyös ajánlatra.

Mit szólnak ehhez nyájas és nyájtalan, siró és mosolygó olvasóink? Nemde, ez már csak a csoda? Szegény boldogult öreg apám azt mondaná erre, ha meg nem halt volna, hogy »halad a világ!« Czikket ír a vízvezeték reparáló, nyelvtani órákat ad a mulakatos és a macskát manapság már a patkány fogja meg. Szinlelje meg a közoktatásügyi miniszter is e dolgot, vegye figyelembe, mert hiszen . . . lám, lám! Ugyis kevés a néplapító! Itt van ez s a böles férfiak, az öreg patriárikák rázengik közleményem olvasására, hogy: »haj, haj, halad a világ!«

Uram, uram, Tátrai Sándor uram, szállok az urhoz! Ön megtámadta a »Tiszántul« újdonságát, mert megirt egy újdonságot, amelyet a rendőrségtől kapott. Önnek nem kellett volna a szomszéd zsidóhoz szaladni, hanem a rendőrséghez s ott megtudta volna, hogy áll az ön ügye. És hiába szabadkozik Tátrai uram! Ha ön nem a vízvezetési csapot akarta volna beperelni, nem is kapta volna meg a csináltatás árát; mert hiszen vízvezetési csövet csinált, tehát vízvezetési csövet perelt, mivel az árát ki nem fizették. Ki hát a hibás, ön-e, a háztulajdonos-e, vagy a vízvezetési csap? Ha másféle csap lett volna, ugy-e akkor nem volna baj. Tátrai uram! Érti-e ön a csizót? Nem hiszszük; mert akkor ismerné Csokonai Vitéz Mihályt is, aki Debreczenben csapot-papot felejtett, pedig ön a saját ügyét, »minden lének« tartja, melyben tudósítónk kanál akart ön szerint lenni. Nagy kanál volna az, beillenék vasvillának is.

Nem is hiszi el senki, hogy ön, a jámbor polgár, oly vérengző tudna lenni, amilyennek az a cikket mutatja. Nem is ön írta azt; csak leirta, amit önnek toliba mondtak.

Csodáljuk, hogy ön nem kereste ott az orvoslást, ahol annak a helye volna, hanem elment a szomszéd Ajzighoz panasza. No most már boldog lehet, mert ön keresztény léte egy keresztény újdondásra fenhette a fogát. Éppenséggel nem fogunk álmélkodni, ha ön legközelebb beáll diszsidónak. Hundert Jóhr sollst de leben.

Az a bizonyos újdondás.

Mükedvelői előadás Biharon.

A bihari földvár-ban felállítandó millenniumi szobor alap javára rendezett mükedvelői előadás Biharon a városháza udvarán a hirdetett időben nagy sátorban megtörtént. Azaz, hogy még sem történt meg. — Pedig az érdeklődés és részvét a környék intelligenciája részéről nem hiányzott, nagy számban jelentek meg. — A mükedvelők és a hozzájuk fűzött várakozásnak megfelelni iparkodtak sőt több szereplőt meg is tapsolt a t. publikum, virághullás sem hiányzott. — Hanem, — igaz a közmondás, hogy »Ember tervez, Isten végez«. — Az I-ső felvonást a közbe jött itélet idő dacára nagynehezen befejezték, de a II-ik és III-ikat absolute lehetetlen volt adni a rettenetes zápor, szél, sűrű menydörgés, villámlás éa menykőcsapás következtében. — Futott, menekült a publikum eresz alá, be a szobákba, dutyikba, folyosóra; — sokan pedig a vidéken lakók fogataikon hazamentek a viharos éjben. — A kellemesnek ígérkezett kedves szórakozás és báltól befizetett pénzük hátrahagyásával — elűtettek a szép számmal megjelent résztvevők. — E. Kovács Gyula ur, ki megtisztelte b. látogatásával a publikumot — remek szónoklást, melyet az I-ső felvonás után a színpadon megkezdett, félben kellett hagynia, mert a vihar, a zápor dühöngött, tombolt. Majd később a tanácsteremben szavalt általános éljenzés és taps vihar között.

Hogy a vihar betetőzze megkezdett ijesztő tombolását, ugy 9 óra körül leütött a menykő egy szegény ember házába, azt felgyújtotta, elégette. A szegény ember neve Gyarmati Lajos, kinek pár év alatt 3-madizben égett meg.

E tüzeset réműletbe ejtette a még bálozni óhajtokat is, szétfutott mindenki. — Így mosta el az eső a bihari mükedvelői előadást. Mint hallom a rendező bizottságnak deficitje nincs.

Egy jelenvolt.

TANÜGY.

A nagyváradi nőipariskolában a beiratások folyó hó 26-án, azaz ma délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5-ig megkezdődnek. A tanítás szeptember 1-én veszi kezdetét. A szülők figyelmét ezuton hívja fel az igazgatóság, hogy a beiratásokat a tanítás megkezdéséig eszközöljék, hogy a tanításban hátramaradás ne történjék.

A nagyváradi olaszii községi elemi iskola 1—4 osztályaiba, az 1896/7 tanévre beiratások f. é. szeptember 1—7-éig, d. e. 8—11, d. u. 3—5 óráig a finiskola 4. osztálya tantermében történnek.

A szeptember 7-éig be nem iratott tanulók semmi segélyben nem részesülnek, s ezek szept. 15-éig az igazgatónál lett igazolásra, azontul pedig csupán felügyelő igazgató ur engedélyével a tanórák után iratnak be.

Beiratandókkal a szüle, vagy gyám megjelenése kéretik.

Beiratáskor az évi, 8 koronát tevő tandij fele, 4 korona, és 80 fillért tevő könyvtári, és nyugdíjalap-járulék összeg előre fizetendő.

Tandijfizetés alól a szegénységi bizonyítványt bemutatók felmentetnek, de a 80 fillér fizetése alól senki.

Ujjonan jött tanulók himlőoltási bizonyítványait, sőt esetleg keresztleveleiket is bemutatni kötelesek.

Pót- magán- és felvételi vizsgálatok szeptember 1-én és 2-án, d. e. 8—12 óráig az iskola helyiségében tartatnak.

A tanítás szeptember 9-én kezdetik. Nagyváradi, 1896. augusztus 25.

Eszenyi Sándor.
igazgató-tanító.

A nagyváradi községi polg. leányiskolában a beiratkozások az 1896—7 tanévre f. é. szeptember hó 1—7-ig eszközöltenek az iskola helyiségében (Korona utca) minden nap délelőtt 8—11, délután 3—5-ig.

Tandij egész évre 20 korona, beiratási díj 1 korona 30 fillér. A tandij fele és a beiratási díj azonnal lefizetendő, a tandij másik fele 1897. február 1-sején.

Tandij mentességre a volt növendékek közül csak azok tarthatnak igényt, kik jó osztályzatot nyertek és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket e hó 15-ig beadták (a mint az iskolában ki volt hirdetve); a 12 évet még be nem töltött ujonnan beírandó növendékek legkésőbbben e hó 28-ikáig déli 12 óráig jelentkezhetnek tandijmentességért.

Minden ujonnan belépő tanuló tartozik születési, iskolai és újraoltási bizonyítványt felmutatni.

A felvételi-, pótló- és javító vizsgálatok szeptember hó 1. és 2-ikán d. e. 11—12 óráig, a magánvizsgálatok szeptember 10-ikén d. e. 8-tól tartatnak meg.

A rendes tanítás szeptember 9-ikén veszi kezdetét.

A tisztelt szülők és gyámok kéretnek, hogy gyermekeiket illetve gyámoltjaikat a beiratásokhoz elkísérni sziveskedjenek.

Bővebb felvilágosítást szivesen ad

Rechtné Bauer Zsófia,
igazgató.

SZÍNHÁZ.

Rip van Winkle.

— augusztus 25. —

Lajos napján próbálkozott meg K a s s a y K. Rip-Rip szerepével a színpadon, s bár nem volt kellően hangjánál, tisztességes sikerrel. Hangja kellemes bariton, bár nem elége tudja még az indulatokat élvezhetően visszatükrözteni, játéka azonban egy énekesnél elég s élvezhető.

A l d o r Juliska (Liszbet) játékból hiányzik az egyszerűség, közvetlenség s az igazság — modoros és keresett. Hangja pedig nélküli azt a bizonyos melegséget, mely nélkül az ének csak mechanikai műtét. A lemondás nagy erény, gondolja ezt a művész s mondjon le nagy ambíciójáról, melyhez tehetsége nincsen, hogy ő legyen a kolozsvári nemzeti színház első énekesnője. A legnagyobb csalódás akkor éri az embert, — magát áltatja. Jobb az önkönyves visszavonulás, mint — no, de azt hiszik, erre nem lesz szükség.

V e n d r e y F. (Derrick) jóüzien játszotta meg szerepét; amint (R ó z s a h e g y i K. (Vander Bilt) kis szerepében ügyes volt. M e z e i Mihály röviden, de szépen énekelt. R é t h y Lina ma szerephez jutott, de parlagon kellett hevertetni szép hangját. Tudja-e az igazgató, minő értéket hevertet s bocsát kezei közül Réthy Linával?

L á n y i Edith (Katalina) is megjelent a színpadon s mondott egy pár szót. De ez elég arra, hogy mostani s eddigi szereplését ne tartsuk egyébként, mint szükségleten rosznak. Ha elhagyná a színpadot, e pótolhatatlan veszteség volna — reá nézve.

Zenekart Müller vezette. Közönség csak nem akar színházba járni.

sz. d.

Hírek a színpadon. Ma a D o k t o r bácsi adják a színpadon, M o s e r mulató pompás vígjátékát. Kitűnő szerepe van a darabban: S z e n t g y ö r g y i n e k, V e n d r e y é n e k, R ó z s a h e g y i n e k; a nők közül C s e r n y Berta, L a c z k ó Aranka és B a j n ó c z y Valléria játszik a főbb szerepeket. K ü r y Klárától mindig szivesen hallunk, szivesen olvasunk valami újabb hírt. A kedves művész sűrűn tudatta az igazgatósággal: »S z e r d á n e s t i v o n a t t a l é r k e z e m, h o z o m a k a c z a g ó d a l t i s t! Ezt a dalt t. i. több oldalról nyilvánított óhajra betétül fogja énekelni a bájos diva a L i l i b e n. K ü r y Klára vendégfőlléptekre jegyek már ma is előre válthatók a szokott órában a színházi pénztárnál.

S P O R T.

Czöllövészlet. A polgári lövőházban f. hó 2—16 és 23-án tartott lövészeten kilövetett 680 lövés 331 találkában, közle 12 tizenegyes, 9 pedig tizenkettős körrel. Négyeseket lőttek: Ifj. Tóth Ferenc tizet, Janky Antal hatot, Kunz Gusztáv és ifj. Rimler Károly egyet-egyet. Díjakat nyertek mély lövéseken ifj. Tóth Ferenc és Janky Antal. Körlovésekre ifj. Tóth Ferenc és ifj. Rimler Károly. Csütörtökön augusztus 27-én délután 5 órakor választmányi ülést tart a lövészegylet, a szabad díjlövészet napjának és díjjainak megállapítása tárgyában.

Igazságszolgáltatás.

Érdekes végtárgyalás. Emlékeztében van még az olvasó közönségnek *Szász Mitru Csucsel és számos társai által elkövetett szándékos emberölés.* Ez ügyben a vizsgálat befejeztetvén, ma lesz megtartva a végtárgyalás. A közönség érdeklődéssel néz ez ügy tárgyalása elé, melyre számos vádlotton kívül még igen sok tanu is be van idézve.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntetőügyi osztálya ma nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek elintézés alá:

Lopás büntetvével vádolt Mikált Mari bűnügye.

Sikkasztás vétségével vádolt Nincs Péter bűnügye.

Szándékos emberölés büntetvével vádolt Szász Mitru bűnügye.

Lopás büntetvével vádolt Birta Tógyer és társai bűnügye.

Az ülésen Milye Gyula elnököl. Jegyző: ifj. Kocsán János.

REGENY-CSARNOK.

A szökött leány.

— Elbeszélés. —

Írta: **Kincs István.**

VI.

A fiatal pár tehát fölvette az álarcot Boldogok voltak a világ szemében. De ha saját szívébe pillantottak, ürt láttak — mérhetlen ürt. Azóta az esti jelenet óta még nem vették érzéseiket ajkukra. Nyelvükön mintha nehéz bilincs csüngött volna s kevés volt hozzá erejük, hogy azt leoldják. Nem beszéltek szerelemről, nem gyűlöletről; ajkuk nem érintette sem a bánat, sem az engesztelődés hurjait.

László udvarias, figyelmes volt neje irányában. Emilia hideg, tartozkodó férjével szemben. Életük olyan volt mint a kétvágányu vasut: a vonatok egymás mellett robognak, de egyik vonat utasai nem tudnak a másikéiról semmit is.

Igy teltek az ugynevezett mézeshetek. Venedég nem érkezett, látogatást nem tettek. Más megfigyelők nem volt, mint az öreg Bogáth. És az előtt jól adták szerepüket: ő boldogoknak tudta őket.

Elég idejük volt, hogy belegyakorolják magukat a tettetésbe, mert ha majd föllépnak a világ színpadára, ott ezer szem fog feljűk fordulni: szükség lesz rá, hogy híven játszanak.

Bekövetkezett az az idő is. A rokonok, ismerősök jöttek, mentek. És senkinek csak a gyanu árnyéka se lopózott a szívébe, hogy a mosoly e fiatal pár ajkán a keserűség tengerét takarja.

Csak ketten voltak, kiket nem tudtak tévutra vezetni s e kettő Gyirótné volt és bátyja.

Élesebb megfigyelőtehetséggel voltak-e fölruházva, vagy tán az működött helyes itéletalkotásuknál közre, hogy ők e frigy minden titkos rugóját ismerték, elég az hozzá, a Vársonyi testvérek jól tudták, hogy a két szív boldogtalan. A színlelt nyugalom, a látszólagos gyengédség, a kedves mosoly nem vezette őket félre, meg voltak róla győződve, hogy ez csak állóvíz: tükrén ragyogva török meg a napsugár, de fenekén maró féreg tanyáz. Tudták, hogy Emi-

lia áldozatot hozott. Hozzáment, bár érdemtelnek ismerte az ő szerelmére. S az olyan gyengéd szív, a milyen Emiliáé nem egy könnyen heged, — uem egy könnyen felejt.

Csodáltak a fiatal teremtést elhatározásában, csodáltak szilárdságában, hidegvérében, melylyel elhatározását végbevitte, csodáltak színészszerében, de részvétellel adóztak neki szerencsétlenségében.

Különösen Gyirótné nem találta nyugalmát. Emészltó vád lakott lelkiismeretében, hogy tétlen szemlélője volt annak, mint ássa meg az a nagylelkű leány a tulajdon boldogsága sirját. Hiszen ő előrelátta, mi lesz e lépés következménye!

Megtörtént. Most már késő a bánat.

Azaz, hogy mégsem. Hátha helyrehozhatná a hibáját? Hátha most tán jobb hasznát vehetné a jóbarátné segítő kezének. Előbb ő szorult az ő támogatására s különös! ez a leány azzal a bizarr lépéssel megmentette. Ugy történt, a hogy Emilia számított — László nem üldözte többé.

S most rajta volna a sor. Oh! ha ez a két szív megértene egymást.

Hanem előbb tudnia kell mindent; föl kell lebbentenie azt a fátyolt, hadd lássa, mit takar a fiatal pár örök mosolya.

— Emilia, — mondá egyszer, hogy ketten ültek a szobában — Emilia, te szenvedsz.

Bogátné meglepetve nézett barátjánára. E kérdés szokatlan volt előtte. Eddig mindenki csak gratulált boldogságához. De mihamar összeszedte magát s vidám hangnyomattal mondá:

— Csalódom, kedvesem, jól érzem magamat.

— Helyesen mondtad, Emiliám, — folytatta Gyirótné — hogy jól érzed magadat. Jól érzed magadat, csak boldog nem vagy.

— De Zsófi! mi jut eszedbe?

— Semmi. Csak annak hiszek, mit tulajdon szememmel látok: te álarcot viselsz férjeddal együtt. Nos, ugy-e, hogy ugy van?

(Folyt. köv.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²⁰ reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ regg., személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁰⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó h felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó h - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este,
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁰⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdő felé 8 ³⁰ reggel, 4 ¹⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ⁴⁰ * reggel 2 ⁰⁵ * d. u. 9 ¹³ * este.	Püspök- és Felix-fürdő felől 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ¹⁵ * reggel 3 ³⁷ * d. u., 10 ⁴⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

TÁVIRATOK.

Az orosz czári pár Bécsben.

Bécs, aug. 25. (Saját tud. táv.) Az orosz czári pár aug. 27-én érkezik ide a megállapított program szerint. Kíséretében lesz Lobanov hg. orosz külügyminiszter, kinek számára külön lakosztályt rendeztek be.

Az udvar Bécsben.

Bécs, aug. 25. (Saját tud. táv.) Az uralkodó család tagjai majdnem teljes számmal vannak itten. A város ünnepi díszben ragyog. Lueger alpolgármester személyesen felügyelt a díszítésre és ösztönözte a lakosságot, hogy ő Felsőgeik magas vendégeit méltóképpen fogadja. Az uralkodó megtekintette a feldíszített utcákat és teljes meglepedését fejezte ki a látottak s tapasztaltak fölött.

Nunczius ő Felsőgeinél.

Bécs, aug. 25. (Saját tud. táv.) Császár és király ő Felsőge ma ünnepélyes kihallgatásban fogadta Taliani apostoli nuncziust. Két udvari díszhintő hozta a nuncziust és kíséretét a Hofburgba, hol az udvari személyzet a legnagyobb ünnepélyességgel s megfelelő tisztelgéssel fogadta a pápa követét. A király átvette a nunczius megbízó levelét és huszonöt percig tárgyalgott vele. A nunczius hír szerint a pápától saját kezű levelet hozott a király számára.

A pannonhalmi ünnep.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Desseffy esanádi, Rimely besztercebányai püspök, Majorossy kalocsai címzetes püspök ma Wlassics, közoktatásügyi miniszter kíséretében számos képviselővel s kitünőséggel Pannonhalmára utaztak az ezredéves emlékmű alapkövének letételére. Zalka a győri püspök a meghívást nem fogadhatta el; Vaszary hg. primás szintén kimentette magát.

Lueger kitüntetése.

Bécs, aug. 25. (Saját tud. táv.) Hire jár, hogy a Strobach és Lueger polgármesterek magas kitüntetésben fognak részesülni az orosz czár bécsi tartózkodása alkalmából. A filozofia liberalisok, akik elleneztek a czár ideérkezése alkalmára — Lueger által kért 30,000 frt megszavazását, nagyban versenyeznek házaik díszítésével a keresztény-szociális pártiakkal, hogy ellenkezésük által keltett kedvezőtlen benyomást feledtessék.

Ujabb tárgyalások Ausztriával.

Bécs, augusztus 25. (Saját tud. táv.) Lukács pénzügyminiszter tegnap, Bánffy miniszterelnök ma ide érkezett. A tárgyalások az osztrák miniszterekkel újból megindultak, de eredményre nincs kilátás, mivel az osztrákok ragaszkodnak az eddigi megállapodásokhoz, melyekre nézve Bánffy kormányelnök kötelező ígéreteket tett. Badeni osztrák miniszterelnök kijelentette, hogy inkább beadja lemondását, semhogy a magyar kormányt kötelezettségei alól fölmentse.

A bankszabadalom.

Bécs, augusztus 25. (Saját tud. táv.) A két kormány pénzügyminisztere ma tárgyalt az osztrák-magyar bank megbizottaival, a kik újabb javaslatokat terjesztettek elő. Mint hírlik, a magyar kormány hajlandó volna azokat elfogadni, de az osztrák miniszterium kijelentette, hogy eredeti propezióitól nem fog elállani. Egy tekintélyes pénzesoport ötszáz milliót ajánlott föl aranyban egy új külön osztrák bank alakítására.

Szécsen Antal gróf halála.

Bécs, augusztus 25. (Saját tudósítók táv.) Király ő Felsőge mély részvételt fejezte ki gr. Szécsen Antal udvari főmarsal halála fölött és erről a családot már tudósították. A temetésen ő Felsőge képviselteti magát; ott lesz gróf Goluchovszky Agenor külügyminiszter s az udvari méltóságok nagy része.

Kertészeti kongresszus.

Budapest, augusztus 25. (Saját tud. táv.) Magyarország minden tájáról összejöttek ma a kertészek közös tanácskozásra. A kongresszus Darányi Ignác földmívelési miniszter védnöksége alatt fontos kérdéseket tűzött maga elé.

Matlekovits Sándor nyitotta meg a kongresszust, üdvözölve az ezredéves kiállítás nevében a megjelent kertészeket. A megnyitó után következett a tisztikar megválasztása. Elnöknek Emich Gusztávot választották meg. Ezután küldöttség ment Darányi miniszterért, aki Krisztinkovich Edével csakhamar meg is jelent. Emich Gusztáv üdvözölte a minisztert, kérvén őt, hogy nyissa meg a kongresszust, mire Darányi hosszabb beszéddel felelt, fejtegetve a kongresszus célját és érintve azon feladatokat, amelyek megoldását maga elé tűzte. Beszédét gyakori éljenekkel szakították meg s nem akart szünni az éljenzés, mikor beszédét így fejezte be: »Arra kérem önöket, kérem az elnök urat, hogy engem az én jelen működésemben támogatni becses tanácsukkal istápolni méltóztassanak. Legyenek meggyőződve hogy részünkről semmi sem fog hiányozni és semmit sem fogunk elmulasztani, hogy a kertészet Magyarországon mielőbb felvirágozzék.«

Ezután megkezdődtek az előadások. Molnár István. »Mily előnyökkel és hátrányokkal jár a mezőgazdasági területnek a gyümölcsfákkal való beültetése« című értekezését Mágocsy Dietz Sándor dr. olvasta föl. Beható indokolás révén hat. javaslatot nyújtott be, mely szerint az arra alkalmas mezőgazdasági területeknek megfelelő faju gyümölcs fákkal való beültetése több haszonnal mint hátránnyal jár, miért is az a gazdáknak ajánlható.

Mihálovics Béla a városi konyhakertészeknek, mint őstermelőknek a III. osz. kereseti adó alól való fölmentéséről értekezett.

Felkelés Kuba szigetén.

Barcelona, aug. 25. (Saját tudósítók táv.) Ma indult innen az első hajó új hadsapatokkal a kubai felkelők ellen. A közönség nagy lelkesedéssel kísérte a hajót gőzösökön egész a nyílt tengerig.

Kréta szigetéről.

Athén, aug. 25. (Saját tud. táv.) A felkelők most nyugodtan viselik magukat és várják a hatalmak közbelépésének eredményét; azonban nem biznak annak sikerében. Időközben újabb hadiszereket s önkénteseket gyűjtenek a harc erősebb folytatására.

Összeesküvés a filippini szigeteken.

Madrid, aug. 25. (Saját tud. táv.) A filippini szigeteken, különösen Manila szigetén szétágazó s elterjedt összeesküvést fedeztek föl, melynek célja az volt, hogy a szigetcsoporthoz elszakítsa az anyaországtól s külön köztársaságot alakítson. A rendőrség nagyszámu elfogatásokat eszközölt, a veszélyes pontokra csapatokat küldött és ágyunaszádokkal folyton távol tartja a szigetektől a fegyvercsempészetet.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás a nagyváradi szőlőbirtokosokhoz.

A nagyváradi szőlőbirtokosokat alulírott megkeresi, hogy együttes erőfajtaival mielőbb oda működjenek, hogy itt helyben a szőlőbirtokosság egy szőlő és gyümölcs elárúsító csarnokot létesítsünk. Ez az árucsarnok lesz hivatva arra, hogy gyümölcseinknek piacot szerezzünk s a tisztességes árt megkaphassuk; mert így elszórtan mit tapasztaltunk eddig? alig, hogy két három éve kezdtük nagy fáradság- és pénz-áldozattal szőlőink ujjá ültetését, nem vagyunk képesek árunkat értékesíteni, miért? Mert

nem vagyunk képesek tömeges vagy nagyobb megrendeléseknek eleget tenni, míg a társulás képessé tenné bennünket arra. Mi így elszórtan ki vagyunk szolgáltatva annak, hogy egy pár helybeli kereskedő, a kiknek szőlőjük nincs, de még fogalmuk sincs arról, mily fáradságos munkával s nagy befektetéssel járulunk mi az első fürt szőlő terméséhez, magukhoz ragadják az egész gyümölcs-elárusítást s vele az összes hasznót; mi még arra sem vagyunk képesek, hogy annak értékét mi is szabjuk meg, hanem igen is ők uralkodnak a helyzetet, ők szabják az árakat, ők versenyeznek egymással az árak leszállításában, ők húzzák a tiszta hasznót a mi megkárításunkra. Nem is csoda, akkor a midőn egyik- vagy másiknak terem 5—10 putton korai szőlője, fél tőle, hová is tegye azt, hogy a darázsok meg ne csipdessek, meg a két lábu filoxerától megvédhesse, kénytelen oda adni azon uraknak, a kik nagy hűhót képesek kifejtteni, mint ha bizony ők rendelkeznének velünk. Nem is csoda. Ők ismerik már az itteni szőlős gazdák gyengéit; leszedetik velők a zsendült félig érett szőlőt mint ujdonságot s kilóját 50 krért beveszik tőlük az első kosorát, a második kosárért már csak 40 krt. fizetnek, a harmadikat már 30 krért. Azután egyre lejjebb szállnak egy-egy hét műve a második héten már 25 krért veszik, mert ők kaptak Szalon-tárolt, Csabáról Ujfaluról kerti összetört és roncsolt szőlőt és így hiába rendelték ők előtte való nap, hogy hozzon a gazda bár mennyit is 30—35 krért, már akkor nem fizeti lejjebb 25 krnél, vagy visszaviszi az illetőtől. Sőt most már ha akad közöttük egy pár fürt nem egész érett, azt kiválogatja s vissza küldi, pedig az első, amit 50 kron vettek, ilyen érett sem volt, mégis jó volt. Elég biznyság ez arra az idén a midőn semmi gyümölcs termésünk volt szőlőinkben, a jég pedig 50 százalékos kárt is okozott, mind a mellett ily szomorú műveletet követnek el velünk: itt az ideje, hogy

a szőlő birtokosok ébredjenek föl álmaikból, s mondjuk el végre: segítsünk magunkon az, Isten is megsegít bennünket s fogjunk a munkához. Az első teendőnk, kérjük fel hegyválasztmányunk igen tisztelt elnökét, hogy azon ügyet tegye magáévá, beszélje meg ezt a választmányal, és midőn ez ügynek létesítésével tisztában van, hívjon össze egy rendkívüli közgyűlést, hogy működésére adjuk reá összes áldásunkat. Együttal a hegyi választmány gondoskodjék egy jutalom-díj összegyűjtéséről az esetre, ha a városi tanács ott a rendőri hivatalt a mi felkeresésünkre megnyeri arra nézve, hogy az összes bormérőknek borait hivatalosan vizsgálja meg és az, a kinél valódi szőlőbogyóból készült bort talál, azt ezen összegyűjtött összeggel megjutalmazzuk, a hamis bor mérőket pedig a méréstől eltiltani kell, mert csakis ez által remélhetjük, hogy szőlő-és bortermésünk jövőjét megalapítjuk.

Justh Sándor.

Terménytőzsde.

Budapest, auguszt. 25.

B u z a tavaszra, bácskai	6.15
» tavaszra, északi	6.30
» szeptember-októberre, bácskai	3.90
» szept.-okt.-re északi	3.25
R o z s tavaszra bácskai	5.75
R o z s tavaszra, északi	6.10
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	3.80
» jun.-jul.-ra, északi	3.90
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	09.90
» aug.-szept.re, északi	10.50

Bécs, auguszt. 25.

B u z a tiszai	6.95—6.99
» bányási	7.34—7.36
» bácskai	6.85—7.25
» szokványáru ószre	6.60—6.62
B u z a szokványáru tavaszra	6.93—6.95
R o z s tiszavidéki	6.05—6.10
» szokványáru tavaszra	5.60—5.62
» szokványáru tavaszra	5.90—5.95
T e n g e r i magyar	3.92—3.94
Z a b, magyar kereskedelmi	6.60—6.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. auguszt. 25.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Itatmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.50
Oszták járadék papirban	101.50
Oszták járadék ezüstben	101.50
Oszták járadék aranyban	123.50
Oszták ko.ona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	145.50
Oszták magyar bankrészvény	95.—
Magyar hitelbank részvény	393.75
Oszták hitelintézeti részvény	365.60
Oszták-magyar államvasuti részvény	361.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	950.—
Német birodalmi márka	58.05
London vista	119.60
Páris vista	47.57
20 márkás arany	11.75

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Szerdán, 1896. augusztus 26-án,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A doktor bácsi.

Vigjáték 5 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön 1896. augusztus hó 27-én,

KÜRY KLÁRÁNAK,

a budapesti népszínház művésznőjének I-ső vendégfőlépte.

L I L I.

Énekes szimű 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktara. * * * * *

Kitünő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.